

ПРОКУРАТУРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ВЪРХОВНА КАСАЦИОННА ПРОКУРАТУРА ЗАМЕСТНИК НА ГЛАВНИЯ ПРОКУРОР

Вх. № 3967/2014 г. СП
(Моля, цитирайте при отговор)
София, 18.10.2016 г.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Вх. № КП-653-03-91
date 18.10.2016 г.

ДО
Г-Н ДАНАИЛ КИРИЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ КЪМ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТОТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

На Ваш изх. № КП-653-03-91/06.10.2016 г.

СТ А Н О В И Щ Е

ОТНОСНО: Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИДЗИНЗС)

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КИРИЛОВ,

В отговор на Вашето писмо под горния номер, Ви представям настоящото становище на Прокуратурата на Република България (ПРБ) по внесения от Министерския съвет проект на ЗИДЗИНЗС. Предварително бих искала да подчертая, че в хода на съгласувателни процедури, проведени от Министерството на правосъдието, сме изразявали становища по претърпелия развитие законопроект с наши писма от 11.03.2016 г., 14.07.2016 г. и 17.09.2016 г. Развитието на законопроекта е повлияно в значителна степен от споделяне на доводите в нашите становища, което сме отбелязали в кореспонденцията си с Министерството на правосъдието. Прокуратурата на Република България е заявила и потвърждава подкрепата си за общата законодателна идея, а в настоящото становище ще бъдат изложени само онези бележки, които не са били възприети, или не са повлияли за оптимално формулиране на текстовете при досега проведените съгласувателни процедури.

I. По материята на ЗИНЗС

Оставаме на становище, че срокът, след изтичането на който задължително началникът на затвора се произнася, дали да продължи прилагането на специален

режим на осъдени на доживотен затвор, съгласно предлаганата нова редакция на чл. 198 ЗИНЗС, е необосновано кратък. Смятаме, че началникът на затвора трябва да бъде задължен да се произнесе относно предпоставките за замяна на специалния режим след поне три години, в които осъденото на доживотен затвор лице е било обект на пенитенциарно въздействие, а преценката му да се обвърже изрично с резултатите от корекционния процес и оценката на риска. Предлаганото съкращаване на срока до една година е драстично, ако се има предвид действащата разпоредба на чл. 198 ЗИНЗС, съгласно която се изисква осъдените на доживотен затвор да са изтърпели поне пет години от наказанието си.

За повече прецизност, при съкращаването на този срок трябва да се посочи, че той се изчислява от влизане в сила на присъдата, а не „от наказанието“. Така би се избегнала възможността за тълкуване в смисъл, че когато лицето е било задържано в затвора достатъчно дълго време (повече от срока по чл. 198, ал. 1) – в качеството си на обвиняем или подсъдим с мярка за неотклонение „задържане под стража“, и този период се приспадне като изтърпяно наказание, началникът на затвора ще е длъжен да се произнесе задължително по действието на специалния режим в деня на влизане в сила на присъдата. Решението относно продължаването или замяната на специалния режим трябва да се обосновава с корекционното въздействие спрямо осъденото на доживотен затвор лице, а не с престоя му в пенитенциарно заведение по време, когато за него важи презумпцията за невинност.

Евентуалното удължаване на срока за задължително произнасяне по чл. 198, ал. 1 ЗИНЗС би могло да се съчетае с даването на възможност на началника на затвора, по своя преценка и след вземане на становищата на съответните професионалисти, да измени специалния режим в по-лек и по-рано.

II. По предлаганите изменения и допълнения на Наказателния кодекс и на Наказателно-процесуалния кодекс

1. Смятаме, че е необходимо да се обсъди допълване на § 48 от проекта, с оглед синхронизиране на нормите на чл. 25, ал. 3 НК и чл. 59, ал. 1, т. 1 НК. Трябва да се използва поводът за намиране на законодателно решение, с което да се отстрани съществуващото противоречие между цитираните норми при определянето на пропорциите на зачитане на предварителното задържане под стража и на изтърпяното наказание лишаване от свобода. Иначе то се задълбочава чрез настоящия проект. Един ден, прекаран в пенитенциарно заведение, има различна стойност като част от наказанието пробация – в зависимост от това, дали на основание чл. 59 НК се приспада предварително задържане, или на основание, уредено в ЗИНЗС, се зачита надизтърпяно наказание лишаване от свобода по друга присъда.

2. Оставаме критично настроени към предложеното отпадане на забраната за повторна приложимост на условното предсрочно освобождаване по чл. 70 НК, когато осъденият не е бил реабилитиран за предходното си осъждане на наказание, от чието изтърпяване вече е бил условно предсрочно освободен. Така ще възникнат условия за многократно прилагане на института спрямо системни извършители на престъпления, представляващи висока опасност за обществото, които обаче са адаптирани в затворническата среда и имат съобразяващо поведение, когато попаднат в нея. Трудно

може да се споделят и мотивите на вносителя, че възможността за многократно прилагане на института на условното предсрочно освобождаване ще стимулира превъзпитаването и поправянето на осъдените.

3. Не сме убедени в полезността на подхода, в норма на НПК (предлаганите нови разпоредби на чл. 439а, ал. 1 и ал. 2) да се изброяват неизчерпателно доказателствата и доказателствените източници, въз основа на които се гради преценката, дали осъденият се е поправил, включително и с препращане към норми и институти от ЗИНЗС. Ясно е, че съдът ще основе решението си върху материалите по делото, които съпровождат предложението и молбата по чл. 437, ал. 4, без да е ограничено правото му да приеме или изиска и други доказателства, които намери за относими.

4. Съгласно последно предложеното изменение на чл. 440, ал. 2 НПК, определението, с което съдът се произнася по прилагането на института на предсрочното освобождаване, „...*подлежи на обжалване от осъдения и от началника на затвора и на протест от прокурора по реда на Глава двадесет и втора. Определението се изпълнява незабавно след изтичането на срока за обжалване, освен ако е подаден частен протест, който не е в интерес на обвиняемия*“. Второто изречение неправилно използва думата „обвиняемия“, вместо „осъдения“ и влиза в колизия с правилото при обжалване на определения по Глава двадесет и втора на НПК, към която препраща първото изречение. Освен това с него се придава неравно значение на протеста на прокурора и на жалбата на началника на затвора, когато те не са в интерес на осъдения. Съгласно чл. 343 НПК, частната жалба и частният протест не спират изпълнението на определението, освен ако първата или въззивната инстанция постанови друго. Възприемането на предложения в проекта подход ще означава, че при постановено предсрочно освобождаване, включително и по предложение на прокурора или на началника на затвора, когато всички участници в производството са изразили положително становище по прилагането на института, осъденият няма да бъде освободен, преди да изтече срокът за обжалване. В общия случай това изглежда като неприемливо и изкуствено удължаване на престоя на осъдения в затвора. То, както и колизията с нормите на Глава двадесет и втора може да се избегнат, ако се запази действието на принципа по чл. 343 НПК, но съдът бъде изрично задължен да се произнесе, дали спира изпълнението на определението си до влизането му в сила, като отчете исканията и становищата на имащите право да предизвикат въззивен контрол на определението.

Надяваме се изложените в настоящото становище бележки да са Ви полезни при обсъждането на законопроекта.

С УВАЖЕНИЕ

ПЕНКА БОГДАНОВА
ЗАМЕСТНИК НА ГЛАВНИЯ ПРОКУРОР
ПРИ ВКП

